

Ekosistēmu e-ziņotājs

LIFE projekts "Ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu novērtējuma pieejas pielietojums dabas daudzveidības aizsardzībā un pārvaldībā"

PROJEKTA AVĪZE (#7) 2017.gada oktobris

PROJEKTA AKTUALITĀTES 2,3

- Seko projekta ieviešanas gaitai
- Top īsfilma "Ekosistēmu pakalpojumu novērtēšana – palīgs teritoriju plānošanā"

- Veikti pilotteritoriju attīstības scenāriju izvērtējumi

PROJEKTA TERITORIJAS 3,4

- Projekta dalība vides izglītības pasākumos
- Informatīvais stends par ekosistēmu pakalpojumiem Jaunķemeros
- Noticis izglītojošs pasākums studentiem
- Pie Baltās kāpas pilnveidos tūrisma infrastruktūru
- Dabas dizaina parka grafiskā identitāte nominēta ADWARDS 2017

LATVIJĀ 5

- Izdota brošūra "Zālāju sniegtie labumi cilvēkiem"
- Dabas liegumam "Laugas purvs" veikts ekosistēmu pakalpojumu novērtējums

GLOBĀLI 6

OPPLA - informācija par jaunumiem ekosistēmu pakalpojumu jomā

Projekta norises laiks
2014.gada 1.jūnijs – 2018.gada 31.maijs

Projektu īsteno
Dabas aizsardzības pārvalde, biedrība "Baltijas krasti"
un Saulkrastu novada pašvaldība

Projekts tiek ieviests
ar Eiropas Savienības LIFE+ programmas
un Latvijas vides aizsardzības fonda
administrācijas finansiālu atbalstu

Latvijas vides
aizsardzības fonda
administrācija

Sveicināti!

Šis bijis interesantu pārmaiņu gads Latvijas ekosistēmām. Plosījušās sen nepiedzīvota stipruma vētras ar vējlauzēm, bijušas krāsas temperatūras svārstības, arī par mitruma trūkumu šogad nevaram sūdzēties.

Dabas norisēs vērojamas krāsas pārmaiņas, un mums kopā ar ekosistēmām būs tām jāpielāgojas! Pielāgoties varam tikai tad, ja izprotam dabas norišu cēloņus. Tieši ekosistēmu pakalpojumu pieeja aicina ielūkoties dabas procesos dziļāk. Ne velti Eiropā šo pieeju izmanto arvien biežāk, jo caur to var skaidri parādīt, piemēram, ekosistēmu regulācijas pakalpojumu nozīmīgumu sabiedrībai. Nereti cilvēkam ir grūti izprast kopsakarības starp postījumiem viņa sētā pēc spēcīgas vētras piekrastē un saimniekošanu piejūras kāpās, bet šīs abas norises ir cieši saistītas! Projektā veiktā ekosistēmu pakalpojumu ekonomiskā vērtēšana ļauj monetārā izteiksmē aprēķināt šādu un citu dabas sniegto pakalpojumu vērtību un pienesumu lokālajā ekonomikā. Šis vērtējums var būt noderīgs instruments piekrastes pašvaldību teritoriju plānošanā.

Seko projekta ieviešanas gaitai

Projekta mājaslapas sadaļā “Aktivitātes” vienkopus atrodams visu projektā plānoto aktivitāšu saraksts, kas ietver gan sagatavošanās un ieviešanas fāzes aktivitātes, gan aktivitātes projekta ietekmes novērtēšanai, komunikācijas pasākumus un informāciju par projekta vadību.

Šeit redzams katras aktivitātes ieviešanas progress un ērti atrast projekta ekspertu izstrādātos dokumentus un citus projekta materiālus.

The screenshot shows the 'LIFE Ekosistēmu pakalpojumi' website. It features a navigation bar with 'Sākums', 'PAR PROJEKTU', and 'Aktivitātes'. Below, there are sections for 'A. SAGATAVOŠANĀS AKTIVITĀTES' and 'B. IEVIEŠANĀS AKTIVITĀTES'. A 'Pasākumu kalendārs' for August 2017 is visible, along with a 'Jaunākā fotogrāfija' section.

Ieskaties [šeit](#) un seko projekta ieviešanas gaitai!

Top īsfilma

“Ekosistēmu pakalpojumu novērtēšana – palīgs teritoriju plānošanā”

Īsfilma būs informatīvs videomateriāls pašvaldību teritoriju plānotājiem. Tā ļaus izprast mūsdienu vajadzību pēc tālredzīgas teritoriju plānošanas, tajā ietverot arī vides aizsardzības aspektus.

Filmā izklāstīti ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanas procesa soļi. Tā būs pašvaldībām noderīgs instruments, lai izprastu ekosistēmu vērtību un labāko veidu, kā tās izmantot.

Divas iepriekš tapušās īsfilmas – par ekosistēmu pakalpojumiem un to novērtēšanu – pieejamas projekta mājaslapas sadaļā [“Rezultāti un publikācijas”](#) – [“Informatīvie materiāli”](#).

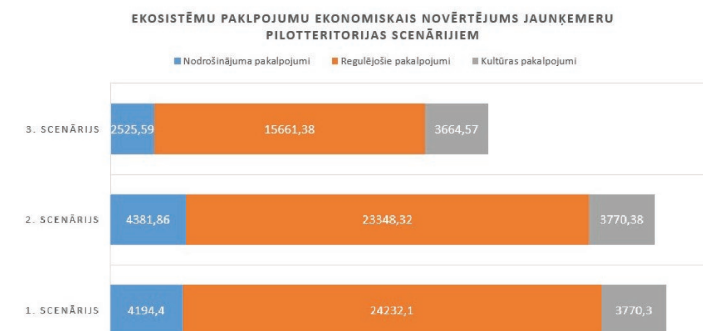

Veikti pilotteritoriju attīstības scenāriju izvērtējumi

Abām projekta pilotteritorijām veikts ekosistēmu pakalpojumu ekonomiskais novērtējums, kā arī izvērtēti to attīstības scenāriji, lai savstarpēji salīdzināmās vērtībās atspoguļotu ieguvumus un trūkumus dažādu attīstības virzienu izvēles gadījumā.

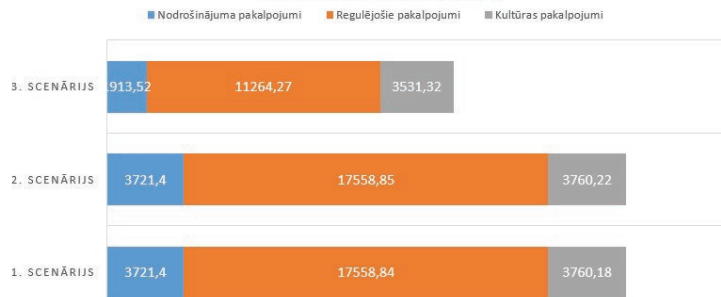
Scenāriju izstrādes mērķis ir raisīt iesaistīto pušu diskusijas, identificēt un izvērtēt iespējamās ietekmes.

Izmantojot izstrādāto ekosistēmu pakalpojuma ekonomiskās novērtēšanas modeli, katrai projekta pilotteritorijai ir radīti trīs attīstības scenāriji – esošā situācija, hipotētiska attīstība, kas balstās uz spēkā esošajiem plānošanas dokumentiem un hipotētiska attīstība, kas būtiski maina apbūves un meža teritoriju proporciju un tādējādi var atstāt arī pamanāmu ietekmi uz ekosistēmu pakalpojumu nodrošinājumu.

Projekta aktualitātes

EKOSISTĒMU PAKLPOJUMU EKONOMISKAIS NOVĒRTĒJUMS SAULKRASTU PILOTTERITORIJAS SCENĀRIJIEM

Savukārt [šeit](#) var iepazīties ar rakstu, kas skaidro ekosistēmu pakalpojumu ekonomiskās novērtēšanas modeļa principus.

Nozīmīgākie secinājumi – abās pilotteritorijās nav būtisku ekosistēmu pakalpojumu ekonomisko vērtību atšķirību starp esošo situāciju un, realizējot jau plānošanas dokumentos paredzēto attīstību. Savukārt, ja notiktu būtiska apbūves teritoriju paplašināšana, tas atstātu ievērojamu ietekmi uz ekosistēmu pakalpojumu nodrošinājumu teritorijās, un to kopējā ekonomiskā vērtība būtiski samazinātos.

Ar attīstības scenāriju aprakstiem iespējams iepazīties [šeit](#).

Projekta dalība vides izglītības pasākumos

Kopš 2015. gada vasaras projekta “LIFE Ekosistēmu pakalpojumi” pārstāvji iesaistījušies vides izglītības pasākumos, kas ik gadu notiek abās projekta pilotteritorijās – Saulkrastos un Jaunķemeru.

Trīs gadu garumā projekta darbinieki piedalījušies Ķemeru nacionālā parka Ceļotāju dienās, Ķemeru svētkos, Saulkrastu pilsētas svētkos un vairākās Dabas aizsardzības pārvaldes organizētajās aktivitātēs. Vides darbnīcās par ekosistēmu pakalpojumiem kopumā iesaistīti 384 apmeklētāji. Radošajās darbnīcās apmeklētājiem piedāvāts izspēlēt īpaši sagatavotas spēles, kas skaidro dabas sniegtos labumus cilvēkam.

Projekta ietvaros kopumā sagatavotas 3 vides spēles – “Ekosistēmu pakalpojumu pieeja”, “3 metri ekoloģijas” un “Ekosistēmu pakalpojumu šķirošana”. Izstrādāts arī “Ekosistēmu pakalpojumu koks”, kas uzskatāmā un atraktīvā veidā attēlo ekosistēmu pakalpojumu veidus un dažādību.

Visi vides izglītības materiāli pieejami [šeit](#).

Fotogalerijas no visiem vides izglītības pasākumiem aplūkojamas [šeit](#).

Informatīvais stends par ekosistēmu pakalpojumiem Jaunķemeru

Drīzumā projekta Jaunķemeru pilotteritorijā tiks uzstādīts informatīvs stends “*Ekosistēmu pakalpojumi Jaunķemeru*”, kas vēsta par Ķemeru piekrastes sniegtajiem labumiem cilvēkam.

Stends atšķiras no citas aizsargājamās dabas teritorijās izvietotās informācijas, jo pievērš apmeklētāju uzmanību šķietami ikdienišķām dabas norisēm, kas bieži paliek nepamanītas, taču ir vitāli nozīmīgas cilvēka labklājības nodrošināšanā. Stendā iekļautā informācija lasāma latviešu un angļu valodās, un tajā attēloti apgādes, regulācijas, atbalsta un kultūras ekosistēmu pakalpojumi, kas raksturīgi piekrastes videi, sniedzot ieskatu, cik lielu labumu gūstam no vietējām dabas vērtībām naudas izteiksmē.

Stendā arī atrodama informācija par projekta “LIFE Ekosistēmu pakalpojumi” mērķiem un galvenajiem uzdevumiem.

Noticis izglītojošs pasākums studentiem

Š.g. 12. jūnijā Saulkrastu pilotteritorijā Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes Vides zinātnes maģistrantūras 1. kursa studenti iepazīna Saulkrastu pilotteritorijas ekosistēmu pakalpojumus. Pasākumā piedalījās 25 studenti un 2 pasniedzēji.

Studentiem tika vadīta nodarbība dabā, sniedzot informāciju par Saulkrastu pilotteritorijā esošo **Dabas dizaina parku** un tā izveides mērķiem.

Dalībnieki iepazīstināti arī ar teritorijas ekosistēmu pakalpojumiem un problemātiku – pārmērīgu antropogēno slodzi.

Krasta procesu eksperts Jānis Lapinskis studentus iepazīstināja ar Inčupes gultnes mainību un tās ietekmi uz Baltās kāpas eroziju. Nodarbību laikā tika apskatīta arī projekta ietvaros izveidotā izmēģinājuma teritorija priekškāpu veidošanās veicināšanai.

Pie Baltās kāpas pilnveidos tūrisma infrastruktūru

Līdzās īstenotajam projektam *“LIFE Ekosistēmu pakalpojumi”* Saulkrastu novadā uzsākta arī citu projektu īstenošana.

Ar Igaunijas-Latvijas pārrobežu sadarbības programmas atbalstu tiek īstenots projekts *„Kājāmgājēju maršruts gar Baltijas jūras piekrasti Latvijā un Igaunijā”*. Projekta ietvaros tiek izstrādāts un marķēts kājāmgājēju maršruts gar jūras piekrasti no Kurzemes līdz pat Igaunijas ziemeļrietumiem, kā arī uzstādītas norādes un informatīvie stendi. Saulkrastu teritorijā maršrutu paredzēts virzīt caur jaunizveidoto Dabas dizaina parku.

Savukārt, ar citu Eiropas Savienības fondu un Saulkrastu novada pašvaldības līdzekļu atbalstu Saulkrastu Baltās kāpas apkārtnē paredzēta kanalizācijas un ūdensvada izbūve, kā arī plānots ierīkot kafejnīcu un sabiedriskās tualetes. Aktivitātes plānots pabeigt 2018. gada maijā, līdz ar to nākamā gada vasaras sezona Saulkrastos iesāksies ar jaunu, kvalitatīvāku atpūtas iespēju piedāvājumu.

Dabas dizaina parka grafiskā identitāte nominēta ADWARDS 2017

• BALTĀ KĀPA •
SAULKRASTI

• BALTĀ KĀPA •
SAULKRASTI

2016. gadā Saulkrastu Baltās kāpas apkārtnē projekta *“LIFE Ekosistēmu pakalpojumi”* ietvaros tika izveidots Dabas dizaina parks. Tas veidots ar mērķi mudināt apmeklētājus vērigāk palūkoties apkārt, ieklausīties un izprast, ka bez cilvēka dabā ir daudz dzīvotņu un ekosistēmu, kas ir saudzējamas. Vides objekti aicina cilvēkus rūpēties par apkārtni un ar pietāti izturēties pret Saulkrastu Balto kāpu.

Projekta teritorijas

Dabas dizaina parkam izveidota arī grafiskā identitāte "Baltā kāpa - Saulkrasti", kas iekļuvusi kreatīvo vides materiālu un kampaņu festivāla ADWARDS 2017 sarakstā, kategorijā "Printart and design".

Baltās kāpas zīmols apvieno floras un faunas elementus, kas atrodami apkārtnē esošajā teritorijā – aizsargājamā melnā dzilna, sveķotājkoksngrauzis, kāpukviesis, u.c. Zīmolu veidojusi grafiskā dizainere Ilze Začeste.

Ar grafisko identitāti plašāk var iepazīties [šeit](#).

Izdota brošūra "Zālāju sniegtie labumi cilvēkiem"

Baltijas Vides Forums projekta "LIFE Viva Grass" ietvaros izdevis brošūru "[Zālāju sniegtie labumi cilvēkiem](#)" jeb "[How do grasslands benefit humans](#)", kas skaidro cilvēku ieguvumus no zālāju ekosistēmu pakalpojumiem.

Brošūra sniedz ieskatu plašākā skatījumā par zālāju izmantošanu un skaidro, ka, bez lopbarības un bioloģiskās daudzveidības uzturēšanas, zālājiem ir arī citas nozīmīgas funkcijas un pielietojums. Piemēram, tie nodrošina ūdens attīrīšanu un augu apputeksnēšanu, kā arī – ir daudzveidīga dzīvesvide dzīvniekiem.

Atsevišķas brošūras sadaļas veltītas skaidrojumam, kas ir ekosistēmu pakalpojumi un kāpēc tie jāvērtē.

Brošūras izstrādātāji cer, ka lasītājam tiks atklāti jauni aspekti par zālāju pielietojuma veidiem, kas paplašinās izpratni par plāvu nozīmi cilvēka dzīvē.

Zālāju sniegtie labumi cilvēkiem

Ievads par zālāju ekosistēmas
pakalpojumiem

Dabas liegumam "Laugas purvs" veikts ekosistēmu pakalpojumu novērtējums

Projekta „LIFE REstore” ietvaros dabas liegumam „Laugas purvs” izstrādāts dabas aizsardzības plāns, kas apstiprināts 2017. gada 22. jūnijā. Šis dabas aizsardzības plāns šobrīd ir pirmais Latvijā, kura ietvaros ir veikts ekosistēmu pakalpojumu novērtējums, izmantojot projektā “LIFE Ekosistēmu pakalpojumi” aprobēto metodiku.

Dabas lieguma “Laugas purvs” lielāko daļu teritorijas aizņem purvs, meži, ezeri un dabiskas ūdensteces. Ekosistēmu pakalpojumu novērtējums veikts ne tikai dabas liegumam, bet arī tās tuvumā esošajām teritorijām – lieloģu dzērveņu audzēšanas laukam, kūdras ieguves laukiem un pamestiem kūdras laukiem.

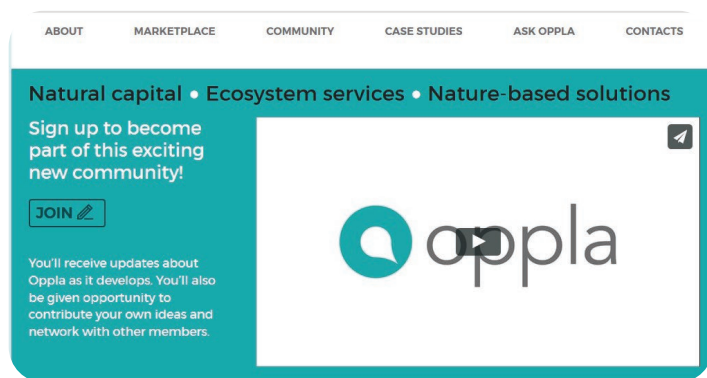
Dabas aizsardzības plāna “Laugas purvs” ietvaros vērtēta ekosistēmu pakalpojumu faktiskā vērtība gada griezumā un vienlaikus identificēta arī katra pakalpojuma potenciālā vērtība. Ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanu veica trīspadsmit dažādu jomu eksperti, kas sniedza vērtējumu par katru purva teritorijā identificēto ekosistēmu pakalpojumu indikatoru.

Ar plašāku aprakstu par dabas aizsardzības plānu “Laugas purvs” var iepazīties [šeit](#).

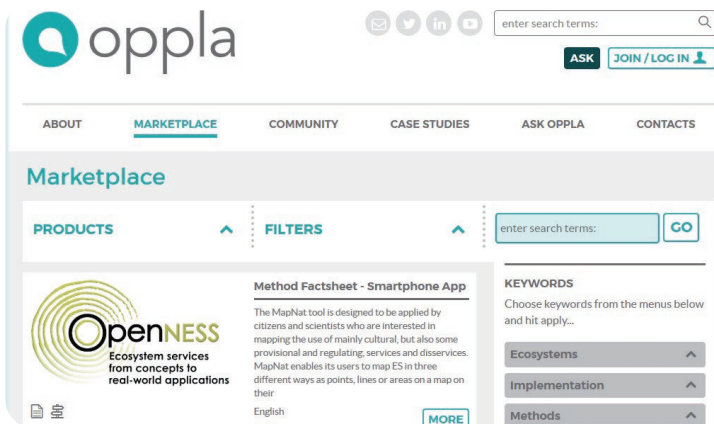
OPPLA - informācija par jaunumiem ekosistēmu pakalpojumu jomā

OPPLA ir atvērta platforma, kurā vienkopus atrodama bagātīga informācija par jaunākajām atziņām un praksēm saistībā ar ekosistēmu pakalpojumiem un dabas kapitālu.

Vietnes mērķis ir vienkāršot informācijas apmaiņu par ekosistēmu pakalpojumiem un uz dabas resursiem balstītiem jaunākajiem risinājumiem, lai spētu efektīvāk plānot apkārtējās vides teritoriju attīstību.

OPPLA platforma paredzēta cilvēkiem ar dažādām vajadzībām un interesēm – zinātniekiem, politiķiem, praktiķiem, privātā sektora pārstāvjiem u.c. OPPLA resursu izmantošana ir bez maksas. Vietne piedāvā pieeju 3 dažādiem pakalpojumiem – atbilstoši sniegšanas platformai par dažādiem ar vidi saistītiem jautājumiem, "OPPLA tirgum", kas piedāvā zināšanas, datus un programmatūras paraugus, kā arī tīklošanās platformai, kas piedāvā viegli sazināties ar citiem vides jomas praktiķiem no visas pasaules.

Piemēram, [šeit](#) pieejama jaunākā informācija par programmatūru, kas aprēķina ietekmi uz ekosistēmu pakalpojumiem viņa ražošanas nozarē. Vietne sniedz iespēju smelties informāciju šādu un līdzīgu ekosistēmu pakalpojumu aprēķināšanas rīku izstrādē.

Šo platformu aktīvi izmanto vairāk nekā 60 universitātes, pētniecības institūti un uzņēmumi no visas pasaules. Meklē informāciju <http://www.oppla.eu/>.

Ekosistēmu e-ziņotājs izstrādāts ar Eiropas Savienības LIFE+ programmas un Latvijas vides aizsardzības fonda administrācijas (LVAFA) finansiālu atbalstu projekta LIFE13 ENV/LV/000839 "Ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu novērtējuma pieejas pielietojums dabas daudzveidības aizsardzībā un pārvaldībā" (LIFE Ekosistēmu pakalpojumi/LIFE EcosystemServices) ietvaros.

 <http://ekosistemas.daba.gov.lv>

 [Twitter: @EkosistemasLv](https://twitter.com/EkosistemasLv)

 [Facebook.com/ekosistemas](https://facebook.com/ekosistemas)

Kontaktinformācija

Projekta sabiedrisko attiecību speciāliste Rita Arāja

E-pasts: rita.araja@daba.gov.lv

Tel. 28262608

© Dabas aizsardzības pārvalde 2017

Teksts: Rita Arāja

Fotogrāfijas no projekta "LIFE Ekosistēmu pakalpojumi" arhīva

Datorgrafika: G.Kaminskis un SIA Green Print

Globāli